

7.1.2025

Edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -ohjelma

Asettaminen Valtiovarainministeriö asetti 21.3.2024 Edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito -ohjelman ja sen ohjausryhmän.

Toimikausi 2.4.2024 - 31.12.2027

Tausta Pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelmassa todetaan, että hallituskauden aikana toteutetaan hankkeita, joilla digitalisoidaan elämäntapahtumien tai yritystapahtumien ympärille kiinnittyvät julkiset ja yksityiset palvelut niin, että ne toimivat saumattomasti yhteen. Yhtenä tällaisena kokonaisuutena turvataan edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito (s. 113). Lisäksi hallitusohjelmassa todetaan, että ihmisten oikeutta ja mahdollisuuksia omien tietojen hallintaan vahvistetaan sekä helpotetaan puolesta asiointia ja kuolleen omaisen asioiden hoitamista (s. 39).

Hallitusohjelman mukaisesti hallitus myös seuraa ja jatkaa Suomen digitaalisen kompassin tavoitteiden edistämistä. Yksi digitaalisen kompassin tavoitteiden saavuttamisen toimenpiteistä on edesmenneen omaisen asioiden hoidon sujuvoittaminen.

Edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon ohjelmalla toteutetaan läheisen kuolemaan liittyvien palvelujen digitalisointia. Palvelujen digitalisoinnin, automaation ja tiedon tehokkaamman hyödyntämisen avulla on mahdollista sujuvoittaa kuolinpesän ja sen osakkaiden asiointia. Paperiasioinnin ja manuaalisten toimintatapojen vähentämisellä on samalla tuottavuusvaikutuksia viranomaisten ja muiden organisaatioiden toimintaan.

Ohjelman asettamispäätöksen muuttaminen

Valtiovarainministeriö muuttaa edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito – ohjelman asettamispäätöstä sen tavoitteiden, tehtävien, organisoinnin ja ohjausryhmän kokoonpanon osalta seuraavasti:

Tavoitteet

Ohjelman tuotostavoitteita täsmennetään testamenttirekisterin osalta ja täydennetään lisäyksellä ohjelman tuotoksiin liittyvien tiedonsaantitarpeiden ja jatkokehitysmahdollisuuksien selvittämisestä.

Edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon ohjelman tavoitteena on:

- Sujuvoittaa läheisen kuolemaan liittyvien asioiden hoitamista digitalisoimalla ja rakenteellistamalla tarvittavia asiakirjoja, parantamalla ohjeistusta sekä edistämällä automaatiota tehostaen samalla viranomaisten prosesseihin ja käsittelyihin liittyviä suoritteita. Uudet sähköiset palvelut helpottavat myös paperimuotoisia menettelyitä. Esimerkiksi perukirja voidaan tarvittaessa edelleen tehdä paperisena hyödyntäen sähköisiä palveluita ja tietomalleja.
- Tuottaa uusina palveluina kuolinpesän sähköinen asiointipalvelu, sähköinen perukirja kuolinpesän osakasrekisteri ja testamenttirekisteri.
- Selvittää resurssien puitteissa ohjelman tuotoksiin liittyviä tiedonsaantitarpeita sekä niiden pohjalta tuotosten skaalaamiseen ja jatkokehitykseen liittyviä mahdollisuuksia ohjelmakauden aikana.

Tuotostavoitteiden toteutumista seuraavat ja toimeenpanoa ohjaavat mittarit tarkennetaan erikseen osana ohjelmaan sisältyviä kehityshankkeita.

Ohjelman tavoitteena on osaltaan edistää viranomaisrajat ylittävää asiointia, tehostaa julkisen hallinnon palvelutuotantoa, kehittää digitalisaatiota edistävää lainsäädäntöä sekä edistää julkisen hallinnon tiedonhallinnan yhteentoimivuutta. Ohjelma tukee myös digitaalisen asiointin ensisijaisuuden edistämistä ja siten sujuvampia ja ekologisesti kestävämpiä, ajasta ja paikasta riippumattomia julkisia palveluita.

Tehtävät

Digi- ja väestötietoviraston ja Verohallinnon kehityshankkeiden välistä tehtävienjakoa muutetaan. Lisäksi tehtäviä täydennetään viittauksilla tarkempiin suunnitelmiin.

Ohjelman toimeenpanoon liittyvä kehitystyö edellyttää tietojärjestelmien ja -rekisterien kehittämistä sekä lainsäädännöllisiä muutoksia. Kehitystyö toteutetaan kehityshankkeissa ja lainsäädäntöryhmässä, joilla on omat vastuuviranomaisensa:

- Digi- ja väestötietoviraston kehityshanke toteuttaa kuolinpesän osakasrekisterin ja testamenttirekisterin.
- Verohallinnon kehityshanke toteuttaa kuolinpesän sähköisen asiointipalvelun ja sähköisen perukirjan, jotka mahdollistavat rakenteellisten tietojen sekä kuolinpesän osakasrekisterin hyödyntämisen.

- Erikseen asetettu lainsäädäntötyöryhmä valmistelee ehdotuksen tarvittavista lainsäädäntömuutoksista hallituksen esityksen muotoon.

Hankkeiden välisiä vastuita, tuotostavoitteita ja aikatauluja tarkennetaan erillisessä ohjelmasuunnitelmassa ja hankkeiden omissa hankesuunnitelmissa.

Organisointi

Ohjelman organisointia täsmennetään koordinaatioryhmän ja ohjausryhmän sihteeristön osalta. Ohjausryhmän kokoonpanoa muutetaan siten, että ohjausryhmän varapuheenjohtajaksi nimetään ylijohtaja Antti Leinosen tilalle lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö Katri Kummoinen oikeusministeriöstä. Hallitusneuvos, yksikön päällikkö Merja Muilu oikeusministeriöstä nimetään Katri Kummoisen varajäseneksi. Lisäksi ohjausryhmän jäseneksi nimetään Digi- ja väestötietoviraston ylijohtaja Aino Jalosen tilalle ylijohtaja Noora Kallio.

Ohjelman omistaa ja ohjauksesta vastaa valtiovarainministeriö, joka asettaa ohjelman ja sen toimintaa ohjaavan ohjausryhmän. Ohjausryhmässä ovat edustettuina valtiovarainministeriön, oikeusministeriön, Digi- ja väestötietoviraston ja Verohallinnon edustajat sekä pysyvinä asiantuntijoina keskeisten sidosryhmien edustajat. Ohjelman ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Digitalisaatio-yksikön päällikkö valtiovarainministeriöstä.

Valtiovarainministeriön kokoama koordinaatioryhmä vastaa ja tukee ohjausryhmää ohjelmakokonaisuuden koordinoinnissa ja siihen kuuluvien hankkeiden ja työryhmien välisessä vuorovaikutuksessa. Valtiovarainministeriön ohjelmaan kiinnittämä virkahenkilöstö toimii ohjausryhmän sihteeristönä ja vastaa ohjelmaan liittyvästä viestinnästä ja sen koordinoinnista valtiovarainministeriössä.

Ohjausryhmän tehtävät ovat seuraavat:

- Hyväksyä ohjelman tavoitteet ja aikataulu sekä tarvittaessa niiden tarkentaminen ja priorisointi ohjelman edetessä.
- Hyväksyä ohjelman toimintaa ohjaavat suunnitelmat, esimerkiksi ohjelmasuunnitelma, ohjelman hankkeiden hankesuunnitelmat, vuosittaiset toimintasuunnitelmat sekä näiden suunnitelmien merkittävimmät muutokset.
- Kehittää ja ohjata ohjelman etenemistä sekä tehdä tarvittavat linjaukset edellä esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Varmistaa osaltaan ohjelman tuotosten käyttöönotto ja hyödyntäminen.
- Antaa ohjelman jälkeiset toimenpidesuosittukset, hyväksyä ohjelmaa koskevat loppuraportit ja puoltaa ohjelman päättämistä.

Ohjausryhmän kokoonpano:

Puheenjohtajat:

Katja Väänänen, tietohallintoneuvos, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja

Katri Kummoinen, lainsäädäntöneuvos, yksikön päällikkö, oikeusministeriö, varapuheenjohtaja

Varajäsen: Merja Muilu, hallitusneuvos, yksikön päällikkö, oikeusministeriö

Jäsenet:

Panu Pykönen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Varajäsen: Pertti Nieminen, neuvotteleva virkamies, valtiovarainministeriö

Noora Kallio, ylijohdaja, Digi- ja väestötietovirasto

Varajäsen: Pekka Rehn, ylijohdaja, Digi- ja väestötietovirasto

Saku Airosmaa, ylijohdaja, Verohallinto

Varajäsen: Hilikka Pelander, asiakkuusjohtaja, Verohallinto

Pysyvät asiantuntijajäsenet:

Timo Tuominen, johtava asiantuntija, Finanssiala ry

Varajäsen: Teija Kaarlela, johtava asiantuntija, Finanssiala ry

Juhani Tikkanen, osaamisaluejohtaja, Kansallisarkisto

Varajäsen: Ville Kajanne, yksikönpäällikkö, Kansallisarkisto

Pirjo Pihlaja, kirkkoneuvos, Kirkkohallitus

Varajäsen: Tuomo Kahenvirta, rekisterijohtaja, Kirkkohallitus

Markku Markkula, maanmittausneuvos, Maanmittauslaitos

Varajäsen: Kristiina Virmajoki, vastuualuepäällikkö, Maanmittauslaitos

Saara Rinne, asiantuntija, Traficom

Nico Käräjäoja, hankepäällikkö, valtiovarainministeriö, pääsihteeri

Ohjausryhmän kokoonpanoa voidaan tarvittaessa ohjelmakauden aikana muuttaa ja kokouksiin voidaan kutsua vastuujärjestöjen valmistelijoita ja muita ulkopuolisia asiantuntijoita.

Ohjelman tavoitteiden edellyttämien lainsäädännön muutosten valmistelusta vastaavat valtiovarainministeriö ja oikeusministeriö. Säädosmuutosten valmistelua varten asetetaan erikseen lainsäädäntöryhmä.

Ohjelman etenemistä seurataan tarkoituksenmukaisella tavalla osana yhteiskunnan uudistamisen ministeriryhmän ja ministeriöiden välisen digitalisaation ja datatalouden yhteistyöryhmän Digi-toimiston toimintaa. Ohjelma

tekee myös yhteistyötä Elämäntapahtumalähtöisen digitalisaation edistämishjelman kanssa.

Kustannukset ja rahoitus Edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon ohjelman kustannukset maksetaan valtiovarainministeriön momentilta 28.70.01.

Ohjelman toteuttamiseen käytettävistä määrärahoista vuosina 2024-2027 päätetään valtion kehyspääöksessä ja kunkin vuoden talousarviossa. Ohjelman toteuttamiseen liittyvistä rahoituspäätöksistä ja hankinnoista päättää valtiovarainministeriö sen työjärjestyksen mukaisesti.

Ohjausryhmän ja muiden asetettavien ryhmien työ tehdään virkatyönä, eikä jäsenille makseta palkkioita. Valtiovarainministeriö voi tapauskohtaisesti korvata pääkaupunkiseudun ulkopuolelta tulevien ohjausryhmän jäsenten ja varajäsenten matkustuskustannukset valtion matkustussäännön mukaisesti.

Kunta- ja alueministeri

Anna-Kaisa Ikonen

Hallintopolitiikan alivaltiosihteeri

Susanna Huovinen

Jakelu

Ohjausryhmän jäsenet

Tiedoksi

VN/35368/2023-VM-18

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: